

ЗЕМУНСКИ ГЛАСНИК.

Земунски Гласник излази Недељом у јутру. Цена му је годишња 5 флоринти у банкнотама ваједино с поштарином или достављањем у кућу. За предбројнике у Србији стане лист овај дукат цесарски с поштарином. За Босну, Херцеговину и Стару Србију 60 гроша турских, ван турске поштарине, коју предбројници сами имају плаћати.

Број 39.

Предплату на Земунски Гласник прима из Аустрије Сопронова печатња у Земуну, из Београда и унутрашње Србије г. Велимир Валожки у Београду. Предбројници из Босне, Херцеговине и Старе Србије предброје се у плаћеним писмима код управе вилајетске печатње у Сарајеву. Без новаца никакве се не уважавају наручбине.

Посвећено грађанској врлици.

Свечан то беше акт, што ономад у Четвртак проводосмо у овдашњој магистратској дворани. Он се тицао одликовања због заслуга стечених на пољу грађанско општинскога рада. Седи један наш грађанин беше ту награђен највишом царском милошћу с тога, што је скоро кроз читаво по века свој труд посветио раду у општини.

Обично су ретка одликовања, која се чине грађанском сталежу. Поље у општини и јест ограничено, ту стечене заслуге нису сјајне, не могу да падају тако у очи, као што то бива код других сталежа, код радње у држави или на бојишту, па зато се ту заслуге и ређе уважавају и награђују, премда нису од мање важности по државу, него што су оне, које се стеку у другим струкама.

Али заслужни грађанин поглавито треба награду да налази у својој савести, у сопственом уверењу, да је своју грађанску дужност савесно вршио, а одликовање да му је поштовање својих суграђана. Истина, често бива, да такав савестан рад у општини не доноси признање и захвалност свију, шта више кад кад га многи и не разумеју или га криво схваћају, те с тога стече непријатеља у неким својим суграђанима, особито ако му није друштвени положај сјајан, и ако му његова приватна радња не уроди добрим родом. Та слаби духови и проста гомила обично се материјалним резултатима клања! Но с тиме је баш већа заслуга ваљаноме човеку, који је стече, јер ради скромно, по савести својој у интересу општине, не тражећи признања и одликовања ни од које стране. И тек кад такав ваљан човек одступи од посла и кад се опази празнина за њиме, онда се тек види, колико је општина изгу-

била у њему. Па и тада га само се они сећају, који га изближе познаваху, и који се с њиме заједно за напредак и права општине борише. Они чувају своме честитоме суграђанину спомен у срцу.

Такав ваљан и заслужан грађанин беше *Атанас Карамат*. Његовој успомени посвећујемо овом приликом ову животописну црту и као знак признања његових заслуга по општину и болнога сећања положићемо је на гроб, који га прерано покри. Да тиме по вољи целога грађанства чинимо и осећаје свију изражавамо, о томе смо уверени.

Познато је, како су се у прошлости осамнаестом веку многи Хришћани из Турске населили у Земун. Међу овима беше један од првих Марко Карамат, деда нашега Танасије. Марко и његова браћа, што се с њиме доселише, беху Бугари и људи одлични и доста изображени, премда у грчком духу, као што је то било онда међу Хришћанима у Турској. С тога их и држаху овде за Грке, премда се они сами увек сећаху као што ваља свога словенскога порекла. Видио сам једно писмо те породице, писано у осмој десетини прошлога века са грчким писменима, но језик беше бугарски.

Као што рекох, Карамати дођоше у Земун као имућни људи. Марко беше најстарији, с тога је он и водио целу трговину, а трговина им је била велика, особито са стоком. Он је сазидао кућу, у којој седе још потомци његови, у караматином сокаку, који је до освојења Београда Лаудоном главна улица у Земуну, тако звана чаршија била. У тој је кући, мимогредно да то споменем, за време опсаде Београда био главни стан једног дела царске армаде, и једног дана, баш кад држаху војени савет, коме је присуствовао и царски наследник, потоњи цар Фрања, узнемирише их турске батерије са

аде, који чак стару цркву домашаху, тако, да су морали у подрум од куће сићи и савет продужити.

Марко Карамат имао је више синова. Најмлађи син његов, Јован, био је отац нашега Танасије. Колико је у тој породици образованост важила, и колико се она старала, да је њезини чланови стеку, показује довољно то, што је речени Марко не само своје синове изобразио, него још и свог најмлађег брата, који је онда још дечак био, у Липијеку на васпитање послао. Атанасин отац, Јован Карамат изобразио се у Бечу, који се до старости своје као образован и поштен човек и трговац показао, те до год је живео од свију својих суграђана био је поштовац, а то ће много рећи, кад се узме да се онда у Земуну још више него сада поштовање делило по материјалном стању, него по личној вредности, а породица Караматина посрнула је знатно у првој четвртини овога века великим губитком у трговини.

Као што је био отац Атанасин, била му је тако и мати Ана честита жена. Колико сам год пута гледао слике караматине породице од Марка почевши у његовом бугарском капакну на глави, па до најмлађег породичног члана, увек ми је застао поглед на слици лепе једне жене. Из првих очију њезиних вирила је мудрост и достојанство женско у особитој дражести, као што се на Јовановој слици, у плавим његовим очима, опажа доброта срца и благост парави. — Та женска слика портрет је матере Танасине. Она је прва умрла од холере 1830. године. Од више деце, коју је родила у браку с Јованом Караматом преживела су само два сина своје родитеље, Марко и Атанасије, и једна кћи удата за г. дра Борђа Мушицкога.

(Наставиће се.)

ДОМАЋЕ И СТРАНЕ ВЕСТИ.

Земун. Најпре нам ваља од местних ствари споменути опроштај нашег бившег господина бригадира витеза Вагнера, за кога смо јавили, да је постао главним губернатором Далмације и подмаршалом. Његова Преузвишеност г. подмаршал вратио се из Беча у Среду, а други дан, око 10 сахата пре подне, походио је магистратску дворану, да се опрости од варошког заступништва и магистрата, но уједно да свечано придене сребрни заслужни крст с круном на прси седога грађанина г. Марка Николића, који би, као што јависмо, одликован с тим знаком царске милости. Пред икупљеним свештенством, заступништвом с г. Градоначелником и осталом господом магистратским званичницима и учитељима опростио се г. подмаршал, рекавши од прилике, да му је жао оставити Земун, где је за време његовог бављења имао прилику уверити се о добром понашању грађанства и о потпори подчињених му органа. Царска га је милост, рече, позвала на сјајну и узвишену дужност, но она је уједно и тешка, а свагда ће се радосно сећати пријатних околности, под којима је живео у Земуну. На беседу Његове преузвишености одговорио је ваљано г. Градоначелник неколико захвалних речи у своје име и у име магистрата и варошког заступништва. И одликовани стари на г. Марко Николић благодарио је за милост, којом га је одликовао пресветли владалац и којој ће до последњег тренутка живота његовога његовом лојалношћу достојним се показати, као што је кроз цео његов живот, рече, лојалан био, молећи, да би Њ. П. милост му учинила, ово његово благодарно осећање узвишеном престолу поднети. Сад се очекивало да ће и г. први варошки претставник у име целога овдашњег стацовништва коју захвалну реч рећи Њ. Преузвишености, но почем је то изостало, и почем је г. подмаршал још једанпут се опростио, удалио се он, испраћен бивши с громовитим „живео!“

И ми од наше стране делимо захвално осећање свију наших суграђана према Његовој Преузвишености. Господин витез Вагнер за цело његово овдашње службовање није дао повода неспоразумењу. Особито се он лепо одликовао од неких својих претходника у томе, што није имао обичај, мецати се у општинске послове, који ипак за то време доиста

лепих резултата показаше; јер што је год корисно по општину и државу било, то је нашао у њега потпомагача, а у ситнице није се плео, као што није ни делом партајичко гледиште заузимао, при свим покушајима тог рода. За кратко време његовог бављења и његовом потпором добили смо пустару, штедионицу и економно друштво, све сами корисни заводи. Ми га уверавамо при расанку нашег поштујућег сећања, а браћи Далматинцима честитамо, што им је њихов завичај поверен таквом управитељу, који је као рођени Хрват исто тако вичан народним обичајима, као што говори нашим језиком.

— Испити су свршени. О немачким школама и о реалки доносићемо други пут опширни извештај, а о српским добили смо од компетентне стране овај допис:

„У прошлом броју овога листа јављено је, да су свршени испити у овдашњим српским школама, а уједно је и обећано, да ће се у идућем броју која више о њима проговорити. Ево љу учинити, што је обећано.

Но пре него што почнемо о самим испитима говорити, усудићемо се г. Т. Димића, управитеља српских школа у варадинској пуковнији запитати, да ли му допушта време, да се може дуже од полдруг дана бавити са испитима у нашим школама? Ако му допушта, онда би наша жеља била, да у будуће бар три дана пробави код нас са испитима; јер то ће нам сваки допустити, да је немогуће за полдруг дана или за 12 сати свестрано испитати сву децу из 10 разреда из свију предмета, осим ако се нећеју тек проформе испити држати. Не допушта ли му пак, онда би ми тог мињења били, да школска комисија у присуству школског надзорника испите држи. Јер изриком велимо, да ако се и у будуће буду држали испити на брзу руку као досада, онда слободно могу изостати, јер од њих никакве ползе немамо.

Испити у опште доста су лоше испали. У трећем разреду, код св. николајевске цркве тако је лош испит испо, да је и сам г. управитељ казао, да ни једно дете из тог разреда не заслужује да пређе на јесен у четврти разред. Чудно нам је, да је ове године и г-ђца учитељка из другог и трећег разреда доста лош испит предала, дочим знамо да је лане скоро најбољи испит предала. А што је у првом женском разреду лош испит испо, томе се нечудимо, јер досад од како је у њему

садања г-ђца учитељка, научени смо на хрђаве испите код ње. И осталој господи учитељима имамо рећи, да нас нису са испитима задовољили и да им неће шкодити, ако у будуће много већи труд око деце полагају буду, и да се старају, да са децом више умно него механично раде, јер ако Земунци само зато четири разреда издржавају, да им деца науче прилично читати и писати, онда жали боже оног новца, што се на њи троши.

Види се, да су и господа свештеници катихете слабо се трудили с децом око науке христијанске, и ми држимо, да би нужно било, да Земун има свога ђакона, који би уједно био и катихета у српским и немачким школама, и само тако могла би се наука христијанска предавати као што треба, јер смо уверени да господа свештеници имају више пути посла и да им није могуће ићи на катихизацију, а наравна је ствар да кад се уредно предмет какав деци не предаје, да ту ни успеха не може бити.

Свима господа учитељима примећујемо, да боље пазе на дисциплину дечију, јер може учитељ имати најбољи начин предавања и најбољу вољу, да што више децу своју научи, ако није у стању у школи мир, ред и послушност одржати, све ће му бадава бити. Ово зато господа учитељима приметисмо, што смо на испиту приметили да се деца хрђаво понашају, а кад су се на самом испиту онако понашала, онда можемо себи преставити, како су се тек иначе понашала.

Јако нам је што ове године мало грађана дођоше на испите, јер знамо, да су пређашњи година у много већем броју долазили и чудимо се некојим грађанима, који се показују, кад дође говор о школама, пријатељима њеним и да им на срцу лежи, да се поправе, а овамо не налазе за нужно ни на саме испите доћи, да се увере, какав су трудлагали господа учитељи око деце и какав су успех деца показала. Још се већма морамо чудити једном грађанину нашем, који док није посто чланом школеке комисије, више је пути у скупштинама пребацивао школској комисији, да не обилази школе, а он сам, од како постаде чланом школеке комисије, не само, да није још ни у једну школу завирио, него ни на саме испите није дошао. А највећма се чудимо кнезу општинском, да и он недође на испите. Ону пак господу, која дођоше на испите, молили би да у будуће има-

ју на уму, зарашта су дошли на испите.

По свршеном испиту у четвртог разреду, заустави г. управитељ сву присутну господу и учитеље и рече им, „да г-ђца Х. Ј. која је осам месеци код г-ђе учитељке А. Дамјановићеве практицирала, жели учитељски испит полагати, а по школском уставу не мора онај сваки, који жели учитељем бити, учити двогодишњи курс учитељски; може он и приватно учити, само је дужан испит јавно положити и доказати, да је за учитеља способан, и на том испиту дужан га је онај учитељ испитивати, који га је приватно учио, а будући да г-ђца Х. Ј. није имала учитеља, који ју је учио, већ се сама учила, то ћу је ја испитивати.“ На ове речи г. управитеља имамо ово приметити, да може ко и приватно учити се за учитеља а после испит само јавно положити, то знамо; ал да га на том испиту мора онај учитељ испитивати, који га је приватно учио, то не стоји. Јер зар неби он мого своје ђаку казати, научи то и то, јер ћу те то на испиту питати, и зар неби на тај начин сваки мого положити? Ми држимо да онај, који жели бити учитељем, има испитом доказати, да је спреман за учитеља и да зна све предмете, који су му нуждни, а да га из тих предмета испитује није ничија другог дужност, доли г. управитеља. Чудити се пак морамо да г. управитељ није г-ђцу Х. Ј. из свију прописани предмета испитивао, већ само нешто из два предмета, а из осталих ни речи, ама ни речи, и држимо да ту неможе бити извинења што је кратко време било. Није се мору испит њен за нешто мало више од четврт сата свршити. Зар се није мого после подне наставити? Он као управитељ школа, треба већу важност да полаже на испите учитељске, а не тек онако од беде испитивати, и ако он и својим ђацима, који код њега редовно учитељски курс слушају, онака питања ставља и на онај их начин испитује, онда се заиста не чудимо што у варадинској поковнији а и у једном комунитету има доста лоших учитеља, поред свега тог, што имају добру сведочбу од г. управитеља, да су испит учитељски положили. Морамо још запитати и г-ђцу Х. Ј. како је могла и помислити, да је она за учитељку, кад и сама зна, да ни појма ни о чему нема, а о томе нас је својим испитом савршено уверила, осим ако немисли: „Знам читати и писати, могу бити учитељка.“

(Свршиће се.)

— Њ. П. г. подмаршал витез Вагнер јуче у јутру отпутовао је пут Беча преко Панчева и Вршца, и то услед телеграма од Петка, који га је хитно позвао у Беч. Он је намеравао, да се тек у Понедељник крене на пут. — Ономад у четвртак дошао је г. пуковник Ђорђевић из Панчева у Земун, да прими привремено као старији пуковник службене послове бригаде. Он беше праћен од више њих официра и региментском бандом, која је свирала пред станом генераловим за време ручка. — Граничарски дивизионер подмаршал Мертенс становаће у будуће, као што се чује, у Белој цркви, где ће бити седиште граничарске дивизије, као врховне земаљске власти за границу у овом генералату. У Темишвару остаће само главно војено надлежатељство за провинцијал.

— У предпрошлу Суботу смо имали беседу. Приредила је наша певачка задруга. Отпевано је пет лепих песама. Осим тога декламовала нам је мала г-ца Зорићева две лепе песме са ретком вештином и слободом у њезиним годинама. Напоследку је беседио г. Лаза Телечки, члан народног позоришта, или као што он каже „бенетао“ је. Нека назове свој говор како хоће, али ми знамо да нам је многу истину у брз казао, и то све лепим начином, испрепеденим многим шалом, те је тако публици лакше могла прогутати ту пицулу, што јој је он „лека ради“ пружио. Ми му доносимо беседу остраг у подметку, нека је чују и они, који недођоше на беседу, било због кише, било из другог узрока. Наша ће се публика сетити, шта смо ми у овоме листу говорили о беседи, поводом светосавске беседе. Ево сада баш и у Земуну жива примера нашим речима и жељама. Само и сад желимо, нека се оне речи дуже тубе, него колико је игара и играча и играчица било на беседи.

— Из Београда нам пише наш дописник: „Г. Н. Христић, министар унутрашњих послова, који бејаше на расположењу, постављен је у стање покоја. — Наступи код нас судски одмор. Беше одложен на неизвесно време, а сада највишим решењем од 18. о. м. почиње од 23. Јула па ће трајати до 20. Августа. Само суд вароши Београда неће имати одмора и то због ових наших околности. Број се оптужених још једнако множи. Ово дана су опет неколико њих доведени из унутрашњости Србије. При таким околностима дакле не може бити говора о одмору београдског суда. — У „Видовдану“ читасмо, како је гром ударио у гроб кнежевих убица, па каже, како се то гњев божији слаже са гњевом народним. На ову предрасудну аргументацију примећујем, да би доиста срећа по нас била, кад би електрични струј пре 29. Маја

узео на се ролу божијег гњева. Кад сам већ спомено „Видовдан“ могу вам јавити, да је престао бити полузванични лист. Уредник му је свршио рачун са владом, примивши извесну суму новаца, коју је још примити имао. Сад и он иде већ под цензуру. — Наши либерални листови, који су увек савесно и патриотским осећањем критиковали сваки корак пређашње владе, сада потпомажу нашу владу и намесништво својим поверењем. Оно и заслужује то поверење, јер по првим знацима њихове управе може се Србија добру надати и с тога је дужан сваки независан лист потпомагати њихову добру вољу и кораке, што воде слободи и напретку.

— Из Београда имамо и овај допис, што се случајно задоцнио: „О уреднику „Напретка“ знате да је вама долазио да омирише како ствари стоје т. ј. да види да ли се може продужити „Напретку“ она љубав, што му је пређашња влада са народним парам указиваше, да њихове интересе заступа. Па као што чујемо заман му његово „сопствено присуство“ у Београду. Овде је истина бачену удицу повукао без икаква лова, ал можда ће му се тамо накнадити. Данашње министарство одказа помоћ таквоме листу и учинило је онако као што приличи њиховом достојанству. Интересе данашње владе никад неможе достојно заступати такав лист. — Комисија која беше састављена да прегледа поднесени пројект о васпитању нашег младог кнеза — свршила је свој посао. И као што „Србија“ вели: „можемо комисији само честитати за њен родољубиви рад, у коме се јасно руководила интересима српског народа, и захтевима садањег времена.“ Сад је на ред избор директора „који би се о правду и о уредности предавања по програму непрестано бригу водио“, — и после избор наставника. Као комбинацију могу вам јавити да се за директора мисли г. Д. Матић коме по положају патриотству и интелигентности његовој, једино њему и приличи то место. За наставнике у опште као да ће доћи млађи и напредни људи... За сад се, што се избора професора кнежевих тиче, оволико зна: за општу историју Стојан Бошковић; за српску историју П. Срећковић; за српско-хрватску литературу Алимпије Васиљевић; за правне науке Богинић, који је добио катедру за историју славенских права на вел. школи, и Гргур Миловаковић; за државне науке Стеван Поповић; за војене науке Драгашевић. — Г. Никола Христић вели, да он није знао да га народ мрзи, јер му начелници вада јављаху да је он популаран у народу. Па од те жалости вели, тражило је да га ставе у пензију. Наша је влада је уклонила већ неколико ерески и окружни старешина, који беху оруђе старе владе и попустила је места њихова ваљаним људима и то са населника окружја крајинског постављен је Ранко Алимпић, штабни подполковник у миру, а за начелника окружја шабачком Матија Крајинић управитељ Мајдан-Пека. Овоме се избору можемо радовати и за њ честитати нашој влади.

— Од како паде кнез Михајило, непрестајаше сумњичење и опадање. И београдске званичне новине огрдише се против многих лажних гласова што стране новине разнесоше. Ево сада полузванична бечка „Н. сл. преса“ открива сада тога изве-

српитеља кореспонденцијом, а то је — Милош Поповић, уредник „Видовдана.“ „Н. сл. преса“ вели у своме 1408. броју: „Кореспонденцијом бешу у Београду стални дописник уредник официозног „Видовдана“, г. Поповић. Тај г. Поповић снабдева осим кореспонденцијом још и многе друге листове са телеграмима, и даје према своме интересу час овоме час ономе листу првенство.“

— Говори се о промени мађарскога министарства. Деак ће, веле, доћи за претседника министарства без министарског портфеља. Андрашије ће на место Фестетића у двор, на место Венкхајма доћиће Гици, Тиса на место Горове, а Ченгери на место Лоњаја, мин. финансије. Хорват, мин. правде, остаје. За Етвеша и Мико ништа се не зна.

— Нови земаљски намесници у Цислајтанији постали су ови: у горњој Аустрији гроф Хоенварт, у Корупшкској барон Кибек, у Шлезској барон Пилерсдорф, у Далмацији ђенерал Вагнер, у доњој Аустрији привремено дворски саветник Вебер, у Трети и приморју ђенерал Меринг. У тим провинцијама су и сви главни званичници намесништва измењени, т. ј. или премештени или у пензију стављени. За потпретседника намесништва далматинског постављен је витез Дојма, а намесником постао је као што јависмо у прошлом листу, досадашњи бригадир земунски, госп. витез Вагнер. Барон Филиповић, претходник му, стављен је на расположење, и беше том приликом одликован с орденом Леополдовим првог степена.

— У Понедељник отишао је у Трет барон Хел, да истражи узроке тршћанској побуни и држању тамошње области.

— У Атини на двору грчкога краља наступила је живост. У Суботу око поноћи уз пратњу краљеву приспела је мати краљичина. У Четвртак је био краљичин дан. Свечано је прослављен. Народ је свуда са одушевљењем поздрављао младу краљицу. Безиној популарности заводи и сам краљ.

— У Манчестру се догодила велика несрећа. Беше концерт и на концерту 2000 душа. На један пут повичу ватра, а небеше истица, и поплашена светина покуља на врата и тако остаде до 30 мртвих, и много рањених.

— На Кандији је опет било неколико окршаја у корист Кандиота. Турци се сад спремају да ударе на Грке на неки нов начин, но слаба им је нада и ту, док је храбрости и одушевљења у побуњеника.

Доцне нас извести наш дописник из Београда, да се од неколико дана много говори, да ће г. Стојан Бошковић, професор доћи за министра просвете. Ово би заиста био најсрећнији избор. Као кандидата спомињу још и Милана Спасића, начелника у финансији, „но њиме би само запечатали старо мртвило и пазадак у просветној струци наше отачбине.“

НАРОДНА ПРИВРЕДА.

Беч, 27. Јула (Телеграм.) Шеница у Бечу: маџарска 86-87-фунт. 4.90, 87-89-фунт. 4.75; у Буру стара роба, 84-88-фунт. 5-фунт., 86-фунт. 5.05, 88-фунт. 5.56; у Ст. Београду: 88-фунт. 4.45—75, 89-4.75. — Раж у Бечу: маџарска 80-фунт. 3.30—3.40, аустријска 81-фунт. 3.45. — Јечам у Бечу: словачка 68-фунт. 3-фунт., 72-фунт. 3.25; аустријска 64-фунт. 2.25, 68-фунт. 2.70; ханачка 70-фунт. 3.50, 74-фунт. 3.75. — Зоб, транаито, 45-фунт. 1.75, 49-фунт. 1.90. — Промет у шеници беше 30,000 мерица.

Стање воде Саве.

Код Земун:

У Петак 26. Јулија: 7 ст. 9 пал. над нулом. Облачно.
„ Суботу 27. Јулија: 7 ст. 10 пал. над нулом. Ведро.
„ Недељу 28. Јулија: 8 ст. 0 пал. над нулом. Суво.

Код Митровице:

У Петак 26. Јулија: 6 ст. 7 пал. над нулом. Кишов.
„ Суботу 27. Јулија: 6 ст. 6 пал. над нулом. Облачно.
„ Недељу 28. Јулија: 6 ст. 5 пал. над нулом. Ведро.

Код Сиска:

У Петак 26. Јулија: није нам стигло.
„ Суботу 27. Јулија: 1 ст. 9 пал. над нулом. Суво.
„ Недељу 28. Јулија: 0 ст. 1 пал. под нулом. Суво.

Београд, 24. Јула. (о. д.) Ево вам извешће о резултату овогодишње летине у Србији, и пропратћу га са неким примедбама о трговини са храном. У окрузима неготинском, зајчарском и кнежевачком родила је шеница као и лане, но од јечма има само половину лањскога рода. Неготина ће моћи дакле и ове године да извози хране усљед положаја свога близу воде, али тешко да ће моћи учествовати у томе зајчарско и кнежевачком окружје, што неће трговини поднети трошак транспорта.

У Пожаревачком округу показује шеница две трећине, и јечам једва половину лањске количине. Но при свем том, овај ће округ ипак извозити, јер житељима тог округа иде главни приход од хране, што оскудевају у шумама, те се слабо могу бавити око скотоводства. Сам положај његов упућује овај округ на извоз, и штета је, што су баш ту путови од унутрашњих села к станицима на Дунаву хрђави. Кад је кише то су путови, што воде у Градиште, Клисевац, Костолац и Дубровицу такви, да се њима не може ићи, јер то нису направљени друмови, него онакви,

какви су од природе. Па и сам пут, што води из окружног места к скели, такав је, да се при хрђавом времену ту само с муком путовати може.

Смедерево беше лане главна точка за извоз хране из Србије. Ту су окрузи алексиначки, крушевачки, ђупријски, јагодински, крагујевачки и смедеревачки своју шеницу за извоз донели. Но лањске велике цене то могоше и допустити. Тада се плаћало преноса од 100 ока из Алексинца 35—50 гроша, из Јагодине 24—30 гроша. Но скоро нећемо имати такве велике цене, зато неће се ни моћи износити храна из тих удаљених места. Уз то је у тим окрузима летина само две трећине лањскога рода родила, па су још и знатно ниже цене, те ће се само у извозу учествовати моћи Смедеревачки и Крагујевачки округ, а од ђупријског свилајнички срез.

У београдском је округу што може боље родило; више има шенице него лане, јер је више посејано било. И у Ваљеву је добро родило, премда нема изгледа, да ће овај округ много извозу допринети, јер су ту сељаци богати, па ће своју робу држати, чекајући боље цене. Од свију српских продуцента Ваљевчани најпосле ће попуштити од навикнуте високе цене.

И у Шабачком округу врло су добро родили и шеница, јечам и зоб. И ту је ове године више посејано, него ли лане. Штета, што се свуда у Мачви много главица налази у шеници, и бојим се, да због тога тамошња роба не ће бити добра за извоз. Јер ако се Шабачка шеница брижљивом манипулацијом одмах после вршења и честим решетањем не смести у сувим магазима, неће се моћи ни по сасвим ниским ценама продати, јер, као што рекох, овако није за извоз.

Свуда у Србији, ако овако остане као што се показује, биће толико кукуруза, колико најстарији људе не памте.

Панчево, 25. Јула. (о. д.) У житњој радњи немамо готово никаква обрта а то због тога, што су довози још веома слаби, пошто продуценти не могу да доврше послове око жетве због честих киша. Ове су уопште своје хране доста штете допринеле како у погледу каквоће, тако исто и количества. Довози се за сада састоје углавном у јечму, на који доста купаца имаде; цена му је данас ф. 1. 40; жито се веома слабо довози, а плаћа се ф. 2. 50 — ф. 3. — То исто важи и за зоб, која се по ф. 1. 20 — ф. 1.30 узима. — Месеца Јула п. р. ова је храна са приватним лађама из Панчева послата: 17. Јула с пропелером „Слоге“ 6000 вагана кукуруза и 3000 вагана жита за Пешту; са лађом „Троједна краљевина“ 5000 вагана кукуруза за Сисак; са лађом „Габријел“ 6800 вагана кукуруза и 500 вагана јечма за Пешту.

Седмични преглед курса на бечкој берзи.

WWW.UNICIB.RS

	22.	23.	24.	25.	26.	27.
	Ј у л и ј а					
Дукат цесареки	5.40 ¹ / ₂	5.39 ¹ / ₂	5.40 ¹ / ₂	5.39	5.39 ¹ / ₂	5.39
Сребро	111.35	111.25	111.50	119.50	111.35	111.50
5% металици	58.50	58.75	58.50	55.58	55.40	58.45
Ови с кам. мај—новем.	58.80	58.90	58.70	59.25	58.50	58.60
5% народни зајам	62.60	62.75	62.70	62.80	62.50	62.60
Акције народне банке	731.—	731.—	731.—	732.—	729.—	733.—
„ кред. завода	212.40	213.40	211.70	211.60	211.10	211.50
Ловови 1860. године	85.20	84.90	84.80	84.80	84.—	84.10
Лондон	113.65	113.45	113.55	113.60	113.60	113.75

Пловидба местне лађе до 21. Аугуста.

Из Земуна у Београд, у 6 и по сахата у јутру.
 Из Београда у Земун, у 7 и по сахата у јутру.
 Из Земуна у Београд и Панчево, у 7 и по сахата у јутру и у 2 сахата по подне.
 Из Панчева у Београд и Земун, у 10 сахата пре, и у 4 и по сахата после подне.
 Из Земуна у Београд, у 6 и по сахата у вече.
 Из Београда у Земун, у 7 и по сахата у вече.

ОПШТА РУБРИКА.

Уредништво не одговара за чланке, који се печатају под овом рубриком.

Hektors Abschied. *)

Chor der Wittwen.

Wollt ihr Helden wieder von uns scheiden?
 Wo uns Arme die Hilflister meiden,
 Uns, die wir manch Opfer euch gebracht!
 Wer wird künftig in des Herzens Nothen
 Siegbewußt in Amors Tempel treten,
 Wo uns Lust in traurer Liebe lacht?

Chor der Helden.

Ihre Wesen, laßt, o laßt das Sehnen!
 Trocknet eure glühend heißen Thränen,
 Nach uns kommen Helden die uns gleich.
 Pocht ihr Herz auch nicht in grauer Hülle,
 Männerkraft in ungeschwächter Fülle
 Schützt auch ferner hier das Königs Reich.

Chor der Wittwen.

Nimmer lauschen wir der Liebe Sinnen,
 Abends nimmer eurer Säbel Klirren,
 Beides uns das Herz so sehr verdarb —
 Wertet euch zu andern Weibern neigen.
 Bald, o bald, der große Zeus wirds zeugen,
 Daß in Neudorf schon die Lieb' erstarb. —

Chor der Helden

All die Lieb' und euer Fühl'n und Denken,
 Wollet andern tapfern Helden schenken;
 Wir, ach! müssen anderswohin ziehn.
 Horcht, der Hörner melancholisch Schmettern!
 Ihr, ja Ihr, gehört nun andern Göttern,
 Unsre Pfänder die gehör'n Semlin.

... r —

*) Siehe Schillers Gedichte.

Прилози

за издржавање српског народног позоришта скупио помоћник управе г. Крестић у Земуну.

Г.Г. Васа Васиљевић 10 ф., Ана Кирица 8 ф.,
 Мајор Јовановић 5 ф., Др. Миланковић 5 ф., Н. Н.
 Петровић 5 ф., Коста Поповић 5 ф., И. К. Сопрон
 5 ф., Јован Пециковић 5 ф., Браћа Стојаковић 5 ф.,
 Теодор Харин 5 ф., Стеван Вукомановић 5 ф., А.
 Д. Јовановић 3 ф., Ђорђе Д Јовановић 3 ф., Ђорђе
 Романчић 3 ф., Живко В. Васиљевић 3 ф., Панта
 Барјактаровић 3 ф., Георги Штрајхер 3 ф., Ката-
 рина Месаровић 3 ф., Ана Паштелић 3 ф., Анаста-
 сија Спида 2 ф., Абрам Живановић протопр. 2 ф.,
 Митар Руvaraц, капелан 2 ф., Павсаније Демитри-
 јадес 2 ф., Живко Ј. Лоцаревић 2 ф., Дим. Р. Ан-
 тонијевић 2 ф., Мојсило Златић 2 ф., Конст. Авра-
 мовић 2 ф., Вацлав Хорејшек 2 ф., Мате Ивић 2 ф.,
 Теодор Томић 2 ф., Милош Грабовачки 2 ф., Димо-
 вић и Ђорђевић 2 ф., Никола Савић парох 1 ф.,
 Петар Леко 1 ф., Пелагија Савић 1 ф., Конст. Р.

Антонијевић 1 ф., Јован Смедеревац 1 ф., Васа Ла-
 заревић 1 ф., Свега 117 форината.

Овај ће се списак продужити.

Лазар А. Јовановић,

Управа

Местни благајник

српс. нар. позоришта.

Јавна захвалност.

Госп. Константин Марковић Голубинчанин и
 овдашњи к. митнички оберофициал даровао је да-
 нас овде налазећим се српском позоришном дру-
 штву једну знамениту стару лепо и новоодевену,
 девет педљи дугачку, за јуначке прететаве спо-
 собну пушку, која је до 1813. године за слободу
 Србије храбро војевала, на што му се овим јавно
 захваљује.

У Земуну, 26. Јулија 1868

Управа народ. позоришта.

Опомена.

Сви они, који су са плаћањем
 пореза или других дација заостали,
 позивају се озбиљно, да до 20. Ав-
 густа 1868 тим више свој дуг у ов-
 дашњем пореском надлежатељству
 плате, што ће се иначе од 21. Ав-
 густа о. г. почето дуг од оклевајућих
 војеном езекуцијом, па и још стро-
 жијим срететвима, наплатити морати.
 У Земуну, 27. Јула 1868.

Градоначелник:

Вах. мајор.

Mahnung.

Alle diejenigen, welche mit Steuer und
 sonstiger Giebigkeit im Rückstande sind, werden
 hiemit ernstlich aufgefordert, diese an das städti-
 sche Steueramt bis Ende August 1868 umso
 mehr zu berichtigen, als ansonst gegen die Säu-
 migen vom 1. September l. J. an die Militär-
 erektion, und selbst andere noch schärfere Zwangs-
 maßregeln nothwendiger Weise eingeleitet wer-
 den müßten. Semlin am 8. August 1868.

Der Bürgermeister: **Bach**, Major.

У нашој шпецерајској трговини
 потребан је један шегрт који разу-
 мева српски и немачки читати, пи-
 сати и говорити.

Браћа Вулко

у Земуну.

Продаја кућа.

У Земуну, у арабадијекој махали
 налазећа се кућа г.г. браће Брауна,
 где беше фабрика, продаје се из
 слободне руке, или се даје под ки-
 рију. Услови се могу дознати код
 сапунције г. Димитрија Ж. Макси-
 мовића.

Hausverkauf oder Vermietung.

In Semlin, in der Ackergasse sind die Wohn-
 und Fabriklokalitäten der Herren Brüder Braun
 entweder zu verkaufen oder zu vermieten. Das
 Nähere zu erfragen beim Seifenfieder Herrn De-
 meter & Maximovits in Semlin.

Продаја добра.

Овде у Земуну продаје се пу-
 тем јавне лицитације 9. Аугуста
 о. г. после подне у магистратској
 дворани сва добра покојног Теодо-
 ра Урошевића, састојећи се: кућа
 под бројем 236 у вароши у 12 апо-
 столској улици, кућа под бројем 196
 до еврејске синагоге и ракидиница
 у овој се налазећа 4 казана и дру-
 гом оправом. По том је и један ви-
 ноград под родом од 10 мотика, ле-
 жећи у бежанцјском главном сокаку.

Realitätenverkauf.

Am 21. August, nachmittags, werden im
 Wege öffentlicher Lizitation im hierortigen Rast-
 hausjaale die dem verstorbenen Theodor Uro-
 schewits gehörigen Realitäten versteigert, u zwar
 das Haus No. 236 der Stadt in der Zwölf-
 apostelgasse, das Haus No. 196, neben dem
 israelitischen Tempel, sammt der daselbst befind-
 lichen Brautweindrennerei mit vier Kessel und
 übrigen Apparaten; dann ein Weingarten sammt
 diesjährigem Ertragnisse, 10 Tagwerke, in der
 Bezanitzgasse gelegen

„Бенетање.“

Гговорено на земунској беседи 20. Јула 1868.

од ЛАЗЕ ТЕЛЕЧКОГ.

Поштовани слушаоци и лепе слуша-
тељке моје!

Најгоре је кад савесног човека тај малер деси, да треба о манама и врлинама народа свога коју паметну да рече, а овамо ни сам не зна, с ког ће краја да почне. — Ако започне о врлинама говорити, — врлине су ретке — не ће му се веровати; ако почне мане набрајати, у очима свесног критичара толико их има да му се слушаоци од огромног броја уплашати морају.

Како ће ту савестан човек да се извуче из клопке?

Нема другог спасења, него да у својем говору врлине и мане наших друштава тако забашури, да их ни сам разликовати не може, или другим речма, не треба ни да се подувати говорити, него да „бенета.“

Лепе моје слушатељке! Ви видите, да сам и ја у том малеру. Истину вам нити смем, нити могу у брк казати, јер — бркова немате. Лагати би вам до душе и могао и смео, — вала богу ни брада ни бркови не би ми у томе сметали, — али били онда задовољни савести својој?

Очевидно је дакле, да се из оваког малера најлакше може човек извући, ако у обште ништа и не говори. Та обште је познато, да је ћутање злато, а злато на жалост данашњим даном целим светом влада.

Но ја ево не могу то злато да заслужим, јер ћутати не знам. Шта знам дакле радити? Узећу средњи пут, па нити ћу ћутати, нити говорити, него ћу да *бенешам*. Ту сам још бар и то хаснио, да се немам никакве парнице бојати, јер за бенетане нико не одговара.

Ајде дакле да бенетамо, шта падне и у тој лакрдији која паметна, која ће наћи пута и до срца.

Гледим вас, лепе моје слушатељке и добри моји слушаоци, како сте се лепо сакупили у толиком броју на србску беседу, па ме чисто мрави пролазе од милине, кад се мишљу узнесем, да вас је сакупила чиста жеља, да на овој беседи чујете праву српску реч, која ће вам као причешће душу укрепити, од које ћете се научити правом осећању србском, правим забавама и обичајима србским; како сте се сакупили у тој нади, да ћете на србској беседи као на извору вечне истине напојити се храбрим духом србским,

оним духом, ког нам мученици наши издадуше, кад за своју домовину, не са штекером и штанићем него са мачем у руци крв пролише, — не би л' вам срце и душа очеличила, да споуздањем у своју снагу и крпком надом у бога лакше сносите терете, које као чланови несретног једног страдалника, тог презреног народа србског, трпети морате. — Јест, срце ми *заигра* од радости, кад то помислим; — а срце ми се стесни од туге, па би препукло од бола, када опет помислим, да је многе од вас сабрала овамо *игранка*, која са великим словима стоји исписана на челу програма од беседе; кад помислим, да је многој лепотици и многом господичићу можда неодољива жеља за каквим валцером или трамбланом срце раздргала и кораке к фасловој башти убрзала, или бар код неке и неке госпођице жеља, да изнесе на видик своје лепо чело и румене обрашнице, — ма да би о томе апотекари, да нису на чување тајне заклету, много причати знали; — или да публици на углед стави рукотворине свога вештака кројача ил' вештакиње машамодкиње. Глава ме заболе, кад помислим, да је многи млади господичић *за шо* само своје беле рукавице навучао, и на беседу дојездио, да из ове дворане одма у екстрацимер се сјури, своје снежнобеле рукавице свуче, и ледене се чаше лати.

Охо! Ето видите, куд бенетање води! Мал' те не ће и вама, а богме и мени можда — сувише пресеети! — Али ништа. Ми смо толико пута и чули и искусили од лекара, да се за поправљање стомака горак лек употребљује; — ако вам дакле моје бенетање нешто горко падне, имаћете бољу глад, те ћу бар, ако не од вас, а оно од угоститеља благодарности имати.

Но да продужимо!

То ћете ми допустити, да је женскиња најинтересантнија тварка божјија. Немојте ми дакле замерити, ако се усудим прозборити штогод о женскињама, јер знамо сви, да је лепа пола стуб читавог човечанства! —

Стуб човечанства! рекох. Како иронично звони та хвала, кад се окренем по нашим породичним круговима, па кад угледам, како се ми мушки, ми токорее снажнија и паметнија створења, спрам тога стуба човечанства понашамо.

Немојте ме, господо, криво разумети, немојте мислити, да сам претеран пријатељ еманципације жен-

скиња; али немојте ми опет ни подметати, да сам кадар, икада са осталим мушкима казати: „Е шта жена; у ње је дуга коса а кратка памет!“ — јер сам много мушки са врло кратком косом видео и познавао, па да нису имали по једну таку *дугу* косу покрај себе као пратилницу у животу својем, не би покрај све своје *дугачке* памети ни толико вредили, колико воденица на суву, или колико ветрењача без ветра, или сат без еказаљке.

Мужки се истина гордо називају јединицама, а жене са презрењем зову нулама. Е, кажите ми, молим вас који иоле знате рачунати, какву важност добија та јединица, кад јој нулу додате? Онда није више јединица, него десетица. — Жена дакле доноси мужу своје деведесет процената, — што се при женидби ретко кад у обзир узима. — Истина је до душе и то, кад ту нулу *пред* јединицу метнете, кад та нула дакле пред јединицом првенства имаде, да онда нити нула нити јединица што у рачуну важе, — женскиња је дакле без мужа нула. Ништа. Али ни мушки не вреде баш много без те нуле.

Назвао сам женскиње стубовима човечанства; како се понашамо ми спрам тих стубова?

Сад ћемо видети.

Знамо сви, да је бог успавао Адама, чим га је створио, и да му је искинуо једно ребро — не знам, с десне или с леве стране. Но биће по свој прилици с леве, јер тако би се само могла разумети она мађијска снага, која нам сирота срца наша женским тако привлачи. Од тог искинутог ребра створио је бог жену. — Ово је вишњи творац врло мудро урадио, јер да је случајно искинуо Адаму језик, па да је од самог језика жену створио, наопако, слушаоци моји, — до сад би већ зацело ми мушки сукње носили. — Или да је бог којом несрећом из наше ноге жену створио, куд би ми мушки с нашим траговима; како смо и онако доста каљави, јер смо од блата створени, бог зна, би л' се икад опрали.

Кад је бог дакле из нашег *шела* жену створио, а не од блата, као што смо ми, — премда ми томе ни криви ни дужни нисмо — сигурно је хтео нешто племенитије створити, нешто, што ће се целог нашег живота око нас као бриљан око раваног раста вити, да нам у сред буре, која нас окупи, бајним мирисом цветка свога терет олакша и живот заслади.

Кад нам је то цвеће од толике користи, дужни смо га неговати, јер га је бог само нама за љубав створио. Дужни смо бринути се за развитак и напредак његов, дужни смо га искреном љубављу заљевати, па сваки коров око њега требити, јер знамо, да нам га је вишњи творац за то поклатио, да нам у свакој бури живота теретни зној са чела суши, тешку тугу нам својом милотом разгања, а малаксалу душу њежном брижљивошћу крепи.

А шта ми радимо?

Из светога писма запамтили смо само један горонадан слог: „А жена да бојитеја својего мужа;“ па га потрзамо сваки час као кебу иза појаса, чим нас жена почне од каквог зла одвраћати, а сами никаквог разлога немамо, да јој по вољи не учинимо.

Оћемо добре и праве србске матере, које ће нам синове и кћери наше србски одгајати, — а бринемо ли се ишта, да им олакшамо то тешко бреме око васпитања деце наше? Да ли се паштимо, да саме те *машере* најпре ваљане Српкиње буду, да после не пођу странпутицом, па да нам децу прво немачки говорити уче, него да савесно могу за даћи својој одговорити

Трговци смо. Одемо н. п. послом у Пешту, у Беч или куд на другу страну. У повратку доносимо женама свакојаки поклони — по свој прилици да би нас поштедиле несносним испитом својим о нашим троговима. — Па какви су то поклони? — златни брошеви, фини сапун и рајзпулфери, чешљеви и шенхајцфластери и — најновији вранцуски и немачки романи и кохбухови. — А јесмо ли се кад сетили, да им ваљану србску књигу на дар донесемо, из које би се научиле децу нашу у србскоме духу одгајати? — Јесмо ли се кад потрудили народне песме им омити, да из њих науче, како Српкиња свога брата љуби, како љуба свога господара на бој опрема, како мајка србска једва чека, да јој синак до коња и коња дорасте, да освети бабу на Косову? — Кад смо узели повесницу србску у шаке, да пратилници живота свога, васпитатељки свега уздања нашег, деце наше, омилимо јунаштво србско, славу србску, те да и она може сама у њежне груди порода свога исту љубав према народу и слави његовој засадити? — Ретко кад. — да не речем: никада!

Мало нас има, који смо се потрудили, да наше женскиње поучимо простоти душе и срца, што Срб-

кињи тако лепо доликују; да их привикнемо простотих наших лепих народних обичаја, и простом ношаву нашем, што лепоту женскиње тако увеличава.

Ваљда за то, што и сами ту простоту душе, срца и обичаја слабо познајемо, а још мање ценити знамо.

Напуштамо Српкиње наше на развијање најубитажнијег луксуса, тог кукоља оболелога морала западњачког, те куге немачког културтрегерства, тог прождрљивога црва нашег материјалног благостања, — за то, што оћемо тиме да одклонимо најжњу наших женскиња од нас сами, који још дубље у исту погрешку падамо.

Збиља кед је реч о луксусу!

Чуо сам једног старог човека, али још свежег и младог ума, говорити: Децо! децо! чувајте се луксуса и најумеренијега као живе ватре, јер редовно повлачи за собом физичну и моралну немоћ, гадну себичност, лакоумност и непоштење.

Шта је то луксус?

Нико неће назвати луксусом умерено задовољење жеђи или глади, или у опште остали наши природни потреба; луксус је онај начин задовољења наши потреба, који превазилази наша материјална средства те нас тако доводи у колизију са вишим дужностима нашим, које смо му принуђени жртвовати.

Луксус не пита: превазилази ли трошак доходак? Оће ли оно што имамо и до краја дотегнути? Шта ће бити са породицом кад све усане? Приличи ли разбацавање наше положају нашем у грађанском свету?

Он знаде само за једну максиму: „Док траје, нек лаје!“

Негда је био само онај сиромаш, који није имао шта јести, који није имао кошуље на себи; сад је сваки онај сиромаш, који се по моди не носи, који нема по пет-шест молваних, виксованих и по најновијем укусу меблираних соба, — који не држи по три слушкиње — да милостива госпођа комотно дангубити може — и по два кочијаша у кући; — који није у стању сваке године без икакве телесне нужде по неколико стотина, а може бити и хиљада форината по купатилама кавалерски прохарчити.

Пређе су наше женскиње преле и ткале — па је било добро; а сада свирају на клавиру немачке валцере, штраусове ноте и офенбахове оперете. Да ли је и то добро — свако поштено србско срце знаће оценити.

Познавао сам једну лепу госпу, која је страшно екипаже волела,

тако, да је готова била гладовати, само да се на каруцама возати може. Она је дотле викала: Јоване, оћу да аусфарујем, прежи! — Док на једанпут не дођоше кредитори, па не испрегнуше.

Па шта је то све насрам луксуса, ког у тоалету на видик износимо?

Тоалет је до душе најстарији изналазак женскиња, кажу да се и Ева одма после свога створења, још пре него што се Адаму представила, над потоком нагла, и своју косу намештала. Могуће је врло, јер ми видимо и данас, да је жењскињама најмилији посао облачити се, пред огледалом своју косу намештати, и — боје на своје лицу замазивати. То су све сигурно од своје праматере наследице.

Али за име божије, ко ће да се уздржи, да не загледа у огледало? Та оно нам је наш пријатељ, наш саветник у пословима срца, оно нас наоружа, кад на ероберунге излећемо. Та циврање пред огледалом није мала шала, то је вештина, а без вештине нема лепоте.

Прислушкивао сам неком приликом једну лепотицу, како се пред огледалом сама собом разговарала: Овим топовима, говораше она, шарајући своје обрве, — овим топовима ћу да бомбардујем срце Миланово... Кад ове зулуве мало к очима примакнем, још ће ме лепше Бранко гледати... Ови провидљиви рукави заврнуће Јоци са свим главом... Док се овако осменем на Љубомира, да ми ситни моји бели зубчићи из усана провири, оће од мога чара сиромаш на колена пасти... Док ми само моја мала штифлетница провири, потрчаће Паја као луд за мном... Док ми у валцеру Ђока мој танани струк обгрли, помислиће да је у седмом небу. То је дивота!...

Нека ми каже која од вас, лепе моје слушатељке, да то није тако, да није тоалет оружанница ваша, у којој све те топове, пушке, сабље и ножеве спремите, у којој батерије и заседе своје саградите, да нас, сироте мушке, после иза чврстог бедема женскога лукавства тим лакше бомбардујете и безазлена срца наша на јуриш освајате! —

За то, господо, не бојте се женскиња, ал' стрепите од њиног тоалета, јер пред огледалом приберу и створе оне своју оружану силу, а без оружане силе знамо да рата не би могло бити, а где нема рата, онде не може нико ни побеђен бити.

Збиља! кад је о рату реч, бојим се, ако још и даље овако бенетао будем, да ћу се и са мојим пош. слушаоцима, и са лепим слушатељкама још можда тако заратити, да ме ни турска алијансија читава из боја избавити не ће. — Особито нисам се рад и даље замеравати мојим лепим слушатељкама, које већ једва чекају, да тешцери валцер заповеде.

Најбоље ће дакле бити, да моје бенетање још са читавом кожом завршим, јер му и онако не би било ни краја ни конца.

За моје бенетање казао сам да нисам одговоран. Ако се ко увређен нашао, нека ћути, и нека се тешци, што нисам говорећи о манама нашим још већма вилице разјалио, — а вала богу мати ми није језик испредала. — А ако се коме моје доста бласасто бенетање допало, тај опет нека оћути и нека задрки за себе хвалу своју, да не би са мном заједно страдати морао.

Посмртне.

Једнога мртваца допратиле на гробље; узацак сандук, на њему венац од цвећа, четири носача и два пратиоца. То је била цела пратња. Било је лето, гробље је већином било у залатку; само је напад једне нове раке, гомила земље била осветљена. Ту спустиле донешеног мртваца; поп отита молитву, људи се прекретиле, погледале у гроб, бациле по грмезама земље, и опет се прекретиле, после опет међуше капе на одоше у разговор; натраг сваки своје послуживајући гробару да остало сврши. — Мало затим беше земља засута и опет настаде тишина. Сунце је мирно сјајало; само су сенке од кретића и камених крстова, од пирамида и осталих гробовских споменика све више растле.

Гроб је био у одељку, где се спротива укопава, где плоче на гробовима нема. У почетку је био брезјук, онда духну ветар на раздува пращину по путу; после нађе киша из неба па га поквари — угну; у лето се деца преко њега јурише. Напокон дође зима; и сад поче снег да га засипа, све више и више — док га са свим не закри. — Прође и зима; настаде пролеће, дође лето. На другим гробовима почеше избијати кукуреке, рузамарини и ружке. И овај се сво гроб почео облачити у зелено рухо; испрва се тек по где-где зеленио, после нарасте трава и мирисљиво корење, па онда се указа овде-онде по која љубичица, саса и друго прорашће, што људи обично коровом називљу; а у лето су по њему зријавци зријавили, па и славујак је по кад што своју дивну певанију на њему изјавио. — И онда опет једнога јутра нестаде лепога цвећа и корова, и оста само зелена трава. Опет, после неколико дана, видила се на једном крају мала, црна крстача; на крстачи с оне стране која небеше окренута путу, беше исписано епитим, безбојним писменима девојачко име, које једва из близа да се могло прочитати.

Била је ноћ. У вароши бежу провори тавни, све је већ у велико спавање; само тамо горе у високим собама једне велике куће беше један младич будан. Свећу је угасио па је седео тако у помрчини са заклопљеним очима заваљен у наслоњачу —

прислушкујући, да ли већ све у кући спава; у руци је држао венац од белих пољских ружица. Дуго је тако седео.

На пољу је било сво другојачије; поћи је ветрић њаркао, небо је било ведро, а кад би га оком погледао, видео би где се на једном крају његовоме сјајна румен помаља. Али на што нам небо; да видимо шта нам младић ради. . . . Кад је очи отворило, беше му соба светла. Могао је слике по двару лепо да гледа; кроз прозор је видео плаво небо и на њему бледу слику месечеву. Мисли му се отимаху ка гробљу. „Гроб је у сенци,“ рече он — „тешко да га је месец обасјао.“ Онда устаде, отвори пажљиво врата и сиђе се заједно са венцем у руци низ мраморне степенице. У авлији опет пристаде, прислушкиваше још мало, и пошто полако капију отвори, изађе на улицу, напред кућа, ладовином хиташе он све даље и даље и даље, до изван вароши, и опет даље мало, док и на гробље не дође.

Није се преварио; гроб је лежао у белој сенци поред саме оградe. Ружичан венац обеси о малу црну крстачу; после се наслони главом на њ. — Стража улицом прође, али га није опазила. Оживише поноћни дуси, трава је шустала, цупољци се развијали, у ваздуху као да је нешто тајанствено певало. Он није ништа чуо; живео је у једноме часу, који је давно минуо, обгрљен двема девојачким рукама, које су дивно преко једног препуклога срца крстале. Једно се бледо лице унијало уз његово; лепе, плаве, детињасте очице упираху свој поглед у његове.

Била је болна и слаба; али је још била млада, још лепа; још је у њој било оне дивне чаролије, која онаја, која заноси. . . . Она га је љубила од свег срца, угађала му је од све душе. Често је зарад њега горко укоравана била, али она све превирале све јој беше ништа спрам њега. Ноћу, ладне јесени, долавила је она к њему у башту, одевена у своје јадро, лако одело; иначе се не могаше видети.

Он је није љубио. Грешник! Грамљиво јој је отимао са усана плањиву љубавцу ватру. „Да сам љубио“ говораше он, „то бих могао сутра приповедати, како сам најлепшу девојку у вароши пољубио.“

Она му је веровала речима, мислила је да му је заиста најлепша у вароши, па му није ни веровала да ће то моћи тајити.

Ниска је ограда делила место ово на коме су били, од улице. Сад се зачуше кораки где се к њима приближују. Хтеде да утече заједно с њом, али га она задрки. „Све је једно“ рече му.

Он се искобела из њеног загрљаја, те се сам уклони.

Она устаде, не помична; само што рукама сакри своје лепе очице. — Тако је још стајала, и док им се баш од корака у даљини не изгуби. — Она није видела кад се он опет повратио, ни кад је руку око њеног врата обвие; али кад је осетила пригну главу још ниже. „Ти се стадиш!“ рече му тихо, „знам ја то добро.“

Ништа јој не одговори; посадио се на клупу, па је ћутећи к себи привуче. Није му се противила, а усне јој падоше на његове лепе господске руке; страх јој беше, што га је увредила.

С осмехом је посади на своје крило и чуђаше се што не осећа никакву тежину, но само чланове њенога вилицка тела; рече јој у шали да је вештица. — Ветар пролећна кроз сухо лишће на дрвима: он обви својим огртачем њеке мале ножице. Она га је гледала са погледом пуним блаженства. „Мени није зима“ рече му она, и наслони му своју малу главицу на прса.

Она беше његова и душом и телом, и опет га је нешто задржавала, нешто га је одбијало од тог ашћеока и тако снажно, да се хтео противити. Он није знао да је то смрт била. —

Устао је, хтео је да иде. „Ти све задиш“ рече јој. Али она уве његову руку па је притисне своје образу. „Врела сам! Где само, како горим!“ Обгрли га руком око врата, па га гледаше немо, сама на себе заборављајући.

После осам дана није већ могла да макне из постеље; после два месеца издану. Он је није више видео; али од кад она премину, преминуше и његове страсти. Од сад му већ слика њена из памети не избијаше, и као да га нека виша сила навор нагони, да љуби — мртваца.

Српско народно позориште.

У Недељу 22. Јулија беше „Зидане Раванице.“ Само то име скупило је толико публике, да се једва мицасмо у асени. Публика је сама желела ту претставу. Но дело не заслужује баш на те жеље ни онога гурања нашег. То је дело и прерађивано и опет му нема помоћи. Ваљало би га са свим оставити из репертоара, док вештија рука не створи оперету из њега, али са свим изнова и с другим погледом. На послетку се нешто занимљиво десило. Публика није знала јели готова претстава, хоће ли ићи, или ће још што бити. Нестрљиво се обзирала. То је можда поважило делу занимљивости, која му је са свим не достојала.

У Понедељник 23. Јулија видесмо „Потурицу“ драма у 4 радње с певањем од Ивана Кукуљевића Сакцијског. И с овим комадом као с драмом, не можемо се похвалити, но имамо смо накнаду у појединим живим сценама, из каквих је дело и склопљено скоро без драмске радње. После што је предмет из народног живота, учинило је, да је публика задовољна била. Претстава је била добра. Пре свију морамо споменити г. Телечкога (Селима) и г. Ружића (Тројана). Дивна беше појава, кад је дошао Тројан да се свети и после, кад се показао Селиму као брат, и кад му се осветио. Запета одиграше вешто и с пуно природним осећањем. Још је добро играо и г. Поповић (Влатко, кнез), а и остали потпомогше у неколико својом претставом. Само је она сцена смешна, поред све озбиљности и важности своје, кад су Херцеговци бирали Влатка за кнеза, а то са неумешне игре.

У Уторник 24. Јулија видесмо два комада „Љубав и Филозофију,“ поербио В. Недељковић и „Обрштар од осамнаест година“ превео Телечки, обоје шаљиве игре у једној радњи. Публику је мало која претстава толико увесељавала. И претстава беше ваљана. Г-ђа Коларовићка (удовица) у „Љубави и Филозофији“ особито је добро играла. И г. Недељковић је добро играо дрвенога филозофа, као и г. Коларовић веселога старца.

У „Обрштару од осамнаест година“ беше г-ђа Ружићка (обрштар) несравњена. Добро играше и г. Маринковић и г. Поповић. И г-ђа С. Максимовићка беше са свим пригљавна према покретима свога осећања.

У Петак 26. Јулија беше „Стари бака и његов син хусар“ позоришна игра у три радње с песмама од Сигетија, прерађени Ј. Ђорђевић и Илић. Овај је комад истинита претстава човека и његова живота с људима. Крчмар је такав, да га и данас можете наћи у нашој средини. Такав је исти и исслужени бака. Што се мора опавати у овоме делу то је, што се ваздан измењују трагичне сцене са комичним, кадгод обе дођу у један мах, а то је свагда кад се Шкица појави. То развлачи осећање, те м ра у таквој појави да је блажије, него што би сам чин собом доносио.

И претстава беше према делу са свим ваљана. Г. Телечки је био кроз целу радњу прави бака, а при поласку сина у Хусаре и његовом доласку још и осетљиви отац. И г. Зорић је одиграо ваљано Црвенка. Морамо још споменити и добру претставу г-ђе С. Максимовићке (Милке) па и других, који принесоше, да је публика са свим задовољна била, кде не беше баш у великом броју, јер је до саме претставе било облачно и киша је сипала.